

Chorche Damián Sobegh

HÁLA

(Nálada roku 2021)

HÁLA

(Nálada roku 2021)

Chorche Damián Sobegh

Burnett: „Právě tyhle názory světa moc nepomůžou.“

John Rambo: „Seru na svět.“

(Rambo: Do pekla a zpět, USA/Německo 2008)

PROLOG

„Hm,“ zamručel Hála, když na nádraží vystoupil z vlaku.
A odploužil se ulicemi domů.

KAPITOLA I.

1.

Ploužit ulicemi se Hála začal ve větší míře na podzim dvacátého roku, když ho výzkumný institut, v němž na zakázku klientů dumali o čemkoli, poslal v rámci opatření proti koronovirusu podruhé v tom roce na home office. V zimě pak jeho ploužení zesílilo – jako by na zádech nesl panel a za každou nohou táhnul tunovou kouli.

Po smrti své ženy trávil Hála volný čas očištnými vyčerpávajícími a sebezničujícími špacíry a fotografováním navštívených míst. Obvykle došel na nádraží a nasedl do vlaku, který právě někam odjížděl – jedno kam. A tam to valil krajem jako ti jeho oblíbení osamělí bezejmenní střelci spoléhající se výhradně sami na sebe.

„Já sem takovej domestikovanej hobo,“ vysvětloval.

Ale po každém takovém špacíru ho zaskočil smutek, který velmi rychle přešel ve stud a pocit prázdnoty. Obvykle to rozředil a zlomil mohutnou porcí pív.

„Utíkat, pořád utíkat a hledat tam někde vepředu v dáli ten muj starej dobrej svět, kerej tak důvěrně znám – ty kulisy, mluvu,

vobyčeje, grify, náladu,“ popisoval Hála: „Ale základ všeho je pořád utíkat. Vobčas se zastavit, ale ne na dlouho, zasunout ty zastavení do sebe, ale moc se k nim nevracet, a zase pořád utíkat dopředu. Taková specifická nekončící osobní křížová cesta. Když takhle furt utíkám a moc se nezastavuju, mám pocit, že utíkám všemu. Hlavně smrti, ale i lidem a jejich bytí, protože lidi mě serou maximálně. Bejt s lidma patří k tomu nejhoršímu, co může člověka potkat.“

„Až tě všichni začnou srát, znamená to, že seš starej,“ sečetl starej Šulc.

V posledním půlroce ale ježdění kamkoli přestávalo Hálu bavit, a tak toho postupně nechával. Zůstala mu jen každodenní důvěrně známá a tím uklidňující trasa domov-práce (-hospoda, než ji zavřel koronovirus). Pokud byl nucen cestovat mimo tuto rutinní lajnu, šoural se nezúčastněně a bez zájmu o sebe a okolí. A míval pocit, že se vlastní chůze aktivně vlastně vůbec ani neúčastní.

Od přelomu roku se šoural, tuhnul a zpomaloval už i cestou do práce a domů.

„Když sem vás minule viděla vodcházet, říkala sem si: ‚Ten chlap zestárnul za tři měsíce vo dvacet let,‘“ konstatuje paní Karin.

„To je na parte,“ konstatuje hostinský.

„Hm,“ konstatuje Hála, pokrčí rameny a odšourá se.

2.

Hálu už dlouho zneklidňovalo ledacos: denní světlo, do něhož se ráno probouzel; vyzvánění mobilu; neočekávané maily, dopisy, esemesky, telefonáty a návštěvy kohokoli; tlak lidí, aby s nimi konverzoval, jejich elán, nadšení... a jiné věci.

Hálu frustrovalo, jak svět, který si osahal, zrychlil tempo svého vypařování; jak věci mizely z míst, kde stály, ležely nebo visely odjakživa a kam pro ně sahal automaticky a po paměti a vždycky je tam nahmatal; jak snadno se z událostí a novinek, které kdysi měly teprve spatřit světlo světa, stala hluboká a občas obtížně vybavitelná historie.

„Já pamatuju doby, kdy se ty dnešní bárbršopy a vlasový studia a nehtový studia a kuchyňský studia a jiný studia menovaly ‚holič‘, ‚kadeřník‘, ‚pedikúra‘, ‚prodejna kuchyní‘,“ vyjmenovával: „A třeba taková oficína s čekajícím adeptama na holení a stříhání, zapnutým dráťákem, tištěnejma novinama na hromádce a konverzacema vo prožitým, jsoucím a vočekávaným, takovej ten bazar informací zdarma – to byl takovej předchůdce dnešního internetu... (*Chvíli mlčení*) A pamatuju, když se v kosmu spojily Sojuz a Apollo – ten pohybující se svítící bod sme s tátou večer hledali mezi mrakama hvězd na černý vobloze... A pamatuju, když letěl první americkéj raketoplán – ‚Kchlambija‘ hlásila snad Marína nebo kdo na Hlasu Ameriky... A pamatuju, když se vobjevila Tatra 613, v níž se, jak říkal u nás na univerzitě soudruh docent při hodině vědeckýho

komunismu, vozili pracující prostřednictvím svých volených zástupců... A Škoda Favorit vyjela – muj velitel na vojně tomu říkal ‚strkobrko‘ – v tom ty pracující už mohli jezdit osobně... (*Chvíli mlčení*) – akorát teda leckoho z nich zaskočila vysoká cena toho bouráku, kerou nečekali, když to mělo bejt lidový auto... A další novoty pamatuju: kazeťáky – těm podlouhlejm s rádiem a na dvě kazety se snad říkalo ‚jezevčík‘... a taky mrkváče, digitálky, videa... A taky AIDS – štrejchneš si a místo tak ňák důvěrně známý a vošahaný kapavky nebo syfilisu zhebneš... (*Chvíli mlčení*) A pamatuju Kanadskej pohár 76 – první turnaj v historii, kde se utkaly nejlepší národní hokejový mančafy světa... a bělehradský finále s Panenkovym vršovickým dloubákem pamatuju... a taky ty wimbledonský bitvy Borga s McEnroem... a pamatuju jezdit eště Laudu – vohořelýho i nevohořelýho... a pamatuju v plný síle Reagana, Gorbačova, Kohla, Mitterranda, Thatcherovou... a polskou Solidaritu... a ty naše vod koryta a z disentu, jak si to pak v proudu času ty role prohodili... a Helsinskou konferenci pamatuju – táta, pamětník poslední světový války, na to koukal v televizi, když to podepisovali, a povídal ‚už nebude válka‘... a pamatuju, jak lidi v devětavosumdesátym zvonili na náměstích klíčema a dveřma ven směrem tam někam na východ vykopávali ten leninsko-trockistickej bolševismus... (*Chvíli mlčení*) – aniž by někoho z nich napadlo, že se jim tenhle bolševismus bude za třicet let cpát zpátky voknem – ovšem vod západu! (*Chvíli mlčení*) Snad v mezičase vobešel zeměkouli a vracel se domu zocelenej z vandru.“

„Ty vole! Von se necpe voknem! Von už vešel dveřma a dejchá ti do držky! Von už ty votěže má zase už v pazourách!“ upřesnil starej Šulc.

„Hele, Šulci, já ti něco povim: tendle bolševismus - samozřejmě v modernim pestrobarevnym vobalu, ale v jádru pořád ten samej starej dobrej známěj nenávistnej bolševismus - je možná jediná konstanta, kerá zbyla, protože to všechno vostatní, na co sem si vzpomněl a vymenoval, je dneska dílem veteš, harampádí, dílem veteráni, zapomenutý věci, muzejní exponáty, řádek v učebnici dějepisu, vobyčejný číslo v historický statistice. A dílem možná tu a tam časově vomezený módní retro. (*Chvíli mlčení*) A ty původně živý? Skoro všichni mrtví. A ty zatím přeživší už nebere nikdo vážně, snad jen jejich fankluby.“

„Dřív účelný krámy sou v hajzlu a máš jen nepotřebný,“ pravil starej Šulc.

„Vesmír směřuje k entropii a projevuje se to i ve společenský rovině – je chaos,“ pravil Hála a uzavřel: „To je na hovno.“

Hálu rovněž znepokojovalo, jak stále častěji umírali lidé, mezi něž se narodil a byl na ně zvyklý. „S nima vodchází svět, kerej znám a ve kterym to mám naučený,“ hořekoval.

A lidem známým i neznámým se začal vyhýbat, protože se aspoň nedovídal (nebo až s bezpečným odstupem), kdo zase zmizel a s ním i další dílek Hálovy duše.

Á propos lidi...

„Mně nevadí bejt *MEZI* lidma, mně vadí bejt *S* nima,“ objasňoval Hála: „Mně totiž lidi až moc připomínaj život. Já sem byl na lidi celej život hodnej, vstřícnej k nim, pomáhal sem každýmu i na úkor sebe sama – to sem podědil po mámě a po tátovi, nejvíc po mámě. A taky sem k nim – jako k lidem – byl důvěřivej a při jednání s nima měl svědomí. Jenže mnohý z nich se mi pak – stejně jako mámě a tátovi – za vodměnu vysmáli, případně se mnou vyjebali. Nebo nade mnou mávli rukou, když sem něco dělal nebo říkal nebo navrhoval. Nebo mě ani nenechali domluvit, přerušovali mě a že to jako neni tak, jak sem ani nedořek. Nebo vůbec nevnímali, že něco říkám. A když to přece jenom registrovali, vopravovali, co sem řek, nebo si ověřovali u jinejch, že samozřejmě to, co říkám, je blbost. Vobčas mě rovnou zesměšňovali a vobyčejně lidsky ponižovali, shazovali před druhejma, cvičili si na mě třeba před nadřízenejma svuj rádoby ostrovtip. Třeba sem něco řek a jedna šajba mi povídá: ‚Ty seš taky blbej.‘ A její pravá ruka pro paranormální jevy si přisadila: ‚Máš hloupý názory.‘ Taky mě běžně vytlačovali z hovorů: prostě sem s někym mluvil, přišel někdo třetí, vůbec mě neregistroval, že tam sem a mluvím, a začal mluvit současně se mnou a ten první mě přestal vnímat a plynule přešel do debaty s tím nově příchozím – a vůbec jim to nepřišlo divný. A chlapi – a to mě sralo nebetyčně: snad tři štvrtiny chlapů mě zásadně voslovovali zdobnělinou mýho křestního ména! To sem nikdy nevydejchal.“

„Proč sis to nechal líbit? Tak jim to hodim na hlavu a du pryč...“

(*Chvíli mlčení*) „Já sem tydle věci nikdy neřešil čelní srážkou, já je vždycky mlčky, jak se říká, vyseděl. Do čelní srážky sem s plnou parádou šel až ve chvíli, kdy sem přesně na milimetr a na vteřinu věděl, jak to bude po ní: až to všechno a všechny pobije a zničí a já to smetu a pudu dál. (*Chvíli mlčení*) Dneska to dělám vopačně: AŽ dneska to dělám vopačně – řežu do toho a do všech, rozbíjím všechno rovnou, bez čekání a votálení. Čas se krátí a už nemá smysl a cenu taktizovat a něco vodkládat. (*Chvíli mlčení*) Tak povim: bejvaly chvíle i v tom vodkládání čelní srážky a vysedění toho problému, kdy sem se vzepřel, ale to mě ty druhý přebili, protože vynášet a přebíjet uměli líp. A to sem pak měl vždycky ex post blbej pocit, že sem se proti svý vůli nechal zatáhnout do nějakýho sporu nebo polemiky, v čemž nejsem honěnej, takže sem to nikdy nemoh vyhrát. A mimochodem: když sem těma loktama přece jenom přitlačil, vokřikli mě, abych jim nekomplikoval práci. Nebo mě vodpálkovali radou ‚dělej si, co chceš‘, eventuálně pohlavkem ‚nebuď drzej‘. (*Chvíli mlčení*) To je moje zkušenost s lidma. (*Chvíli mlčení*) Bohužel: nikdy sem se nenaučil bejt na lidi kurva, čímž nechci to potřebný řemeslo dehonestovat, jen chci říct, že sem se nikdy nenaučil bejt na lidi potřebně zlej a krutej, což je přesně to, čemu lidi nejlíp rozuměj – lidi sekaj latinu, jen když je držíš pod krkem, jinak ani omylem. A protože sem se to nikdy nenaučil, vyřešil sem to svoje dilema tím, že sem vod nich vodešel, abych jim nedával šanci si na mně trénovat. A učil sem se – pravda, ne moc úspěšně – mlčet a nechat je rozbíjet se vo to moje ticho a apatii, ironii,

sarkasmus a hlavně: vo to moje ryzí a nefalšovaný antyhumán-no, bezcitnost, chlad a nenávist k nim, hajzlum. To je muj erb: beze špetky slitování a bez milosti. Bůh odpouští, já ne. (*Chvíli mlčení*) Pravda ovšem je, že mnohý z nich si mýho vodchodu ani nevšimli a některý se i urazili, co sem si to vůbec dovolil vodejít. (*Chvíli mlčení*)

Kurvy.“

„Hele, ty si nikdy pořádně neviděl Tři chlapy v chalupě, vid’?“ zeptal se starej Šulc.

„Proč?“ nechápal Hála.

„Dávej bacha,“ začal starej Šulc šmejdit myší po obrazovce počítače, až našel jakousi ikonu, kliknul na ni a z připojených reproduktorů se ozval dialog:

„...hele, právě tak jako nesmíš připustit, aby si někdo myslel, že ty něčemu nerozumíš. Ty seš hlava obce, ergo kladívko - musíš rozumět všemu.“

„No to přece nemůžu.“

„Ale no to vim taky, že nemůžeš, ale nesmíš to dát na sobě najevo. Hele - jediný, co dovopravdy musíš vědět, je to, že na každýho musíš něco vědět. Ale musíš bejt ostražitej. Hlavně pozor na ty, co tomu rozuměj.“

„Tatínku, kde ste tohle sebral?“

„A - a na ty přitroublý na ty bud’ bodrej. Nedej na sobě znát, že to, co říká von, je uplná pitomost - jeho tim nepřesvědčíš a sám sobě ublížíš.“

Protože jak nemáš na své straně ukřivděný, ublížený a neschopný, tak to dlouho nepovedeš, to si piš.“

„To je Lipský s Trojanem, ne?“ sondoval Hála.

„To nech plavat,“ mávnul rukou starěj Šulc, „hlavní je, co říkaj a jaks to měl dělat celej život ty. Ale není všem dnům konec – ňákej rok máš eště před sebou, tak aspoň něco málo z toho můžeš eště uplatnit. Vyser se na detaily a řeš to globálně, vole.“

„Hm.“